

Arrêté du Gouvernement de la Région
de Bruxelles-Capitale

Besluit van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering

– Arrêté du Gouvernement
de la Région de Bruxelles-Capitale
entamant la procédure d'inscription sur la
liste de sauvegarde comme site de
certaines parties du parc « Solvay
Sports » sis avenue du Pérou 80 à
Bruxelles.

– Besluit van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering houdende
instelling van de procedure tot inschrijving
op de bewaarlijst als landschap van
bepaalde delen van het park 'Solvay
Sports' gelegen Perulaan 80 te Brussel

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-
Capitale,

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Vu le Code bruxellois de l'Aménagement du
Territoire, Titre V, De la Protection du
Patrimoine Immobilier, notamment l'article
210;

Gelet op de Brussel Wetboek van de Ruimtelijke
Ordening, Titel V, Bescherming van het
onroerend erfgoed, inzonderheid op artikel 210;

Sur la proposition du Ministre-Président du
Gouvernement de la Région de Bruxelles-
Capitale,

Op voorstel van de Minister-President van de
Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Après délibération,

Na beraadslaging,

Arrête:

Besluit:

Article 1er. Est entamée la procédure
d'inscription sur la liste de sauvegarde
comme site de certaines parties du parc
« Solvay Sports » sis avenue du Pérou 80 à
Bruxelles, connu au cadastre de Bruxelles,
22e division, section R, 10ème feuille, parcelle
n°523r2 (partie), en raison de son intérêt
scientifique et esthétique précisé dans
l'annexe I du présent arrêté.

Artikel 1. Wordt ingesteld de procedure tot
inschrijving op de bewaarlijst als landschap
van bepaalde delen van het park 'Solvay
Sports' gelegen Perulaan 80 te Brussel,
bekend ten kadaster te Brussel 22ste afdeling,
sectie R, 10de blad, perceel nr. 523r2 (deel),
wegens zijn wetenschappelijke en esthetische
waarde zoals nader bepaald in bijlage I van dit
besluit.

La délimitation du site est reprise sur le plan
figurant à l'annexe II du présent arrêté.

De afbakening van het landschap wordt
aangeduid op het plan in bijlage II van dit
besluit.

Art. 2. Les conditions particulières de
conservation sont les suivantes :

Art. 2. De bijzondere behoudsvoorwaarden
zijn de volgende:

1 - L'utilisation, l'entreposage ou la fabrication de
substances nocives au développement et à la
croissance des plantations, de la faune et de la flore ou
nuisibles à la qualité des eaux sont prohibées.

1 - Het gebruik, de opslag of de aanmaak van stoffen die
schadelijk kunnen zijn voor de ontwikkeling en de groei
van de aanplantingen, de fauna en de flora of voor de
kwaliteit van het water, zijn verboden.

2 - La pose de panneaux publicitaires est interdite.

2 - Het plaatsen van reclameborden is verboden.

3 - Le dépôt et le stockage de matériaux, débris et
déchets de toute nature sont prohibés.

3 - De opslag en bewaring van materialen, het storten van
huisafval, vuilnis en afval van eender welke aard is
verboden.

4 - L'entretien normal des arbres (enlèvement des
branches mortes, cassées, soins aux plaies) est
obligatoire.

4 - Het gewoon onderhoud van de bomen (het verwijderen
van dode of gebroken takken, het verzorgen van
beschadigde plekken) is verplicht.

5 - Toute intervention concernant les plantations doit
être réfléchie dans le cadre de la relation particulière
existante entre le parc et la construction qui le domine.

5 - Voorzorgen die betrekking hebben op de beplanting
dienen steeds overdacht te worden in het kader van de
bijzondere relatie tussen het park en het bouwwerk dat
het landschap domineert.

Art. 3. Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles,

29 MAART 2012

Pour le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du territoire, des Monuments et Sites, de la Propreté publique, de la Coopération au développement et de la Statistique régionale

Art. 3. De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

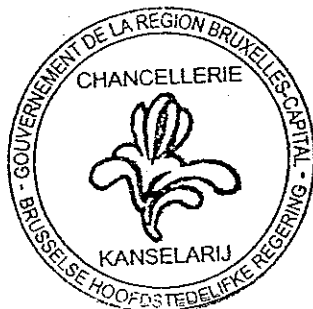
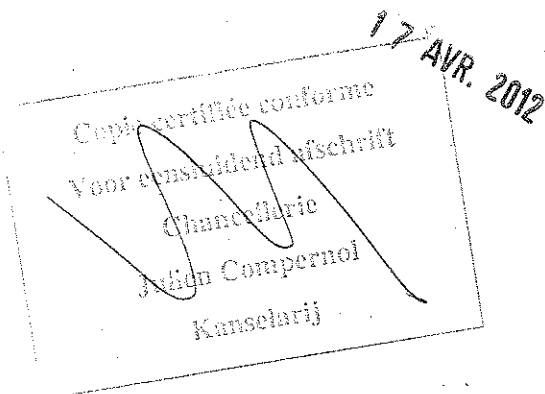
Brussel,

29 MAART 2012

Voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bevoegd voor Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Openbare Netheid, Ontwikkelingssamenwerking en Gewestelijke Statistiek

Charles PICQUE

**ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
ENTAMANT LA PROCEDURE D'INSCRIPTION SUR LA LISTE DE SAUVEGARDE COMME SITE DE
CERTAINES PARTIES DU PARC « SOLVAY SPORTS » SIS AVENUE DU PEROU 80 À BRUXELLES**

Réf. cadastrale : Bruxelles, 22e division, section R, 10ème feuille, parcelle n° 523r2 (partie)

Description sommaire :

Le parc « Solvay sports », propriété privée d'environ 2 ha située avenue du Pérou, 80 à Bruxelles, est un ancien domaine datant de la fin du 19e – début du 20e siècle racheté par la société Solvay en 1929 afin de le dédier à la détente de son personnel.

Occupant la majeure partie de l'îlot compris entre l'avenue du Pérou et la chaussée de Boitsfort, le site est ceinturé par un massif arboré : des essences variées comportant plusieurs arbres remarquables, voire exceptionnels longent l'avenue du Pérou. Les pelouses présentes sur le site sont ponctuées d'arbres remarquables, disposés soit en isolés, soit en petits groupes ou encore en massif, relique du parc paysager où ils étaient implantés. Il peut être subdivisé schématiquement en 3 parties : l'entrée, l'allée centrale et les reliques de l'ancien domaine.

L'entrée du site, contemporaine, est constituée d'une route goudronnée s'évasant aux abords du club house pour accueillir un parking. Plusieurs arbres remarquables ont été conservés lors de cet aménagement, notamment un tilleul à larges feuilles (384 cm de circonférence en 2011) et deux platanes (400 et 402 cm de circonférence en 2011).

L'allée centrale divise la propriété en deux parties selon un axe nord ouest –sud est. Elle comporte plusieurs petits aménagements comme des escaliers et pilastres en pierre.

Les reliques de l'ancien parc se trouvent le long de l'avenue du Pérou car on y retrouve de nombreux arbres remarquables, en massif ou en isolés. Parmi eux, citons des séquoias géants (616, 551 et 303 cm de circonférence en 2011), des cèdres de l'Atlas (344 et 383 cm de circonférence en 2011), un muscadier de Californie (184 cm de circonférence en 2011), un calocèdre (229 cm de circonférence en 2011), des épicéas, des pins et des ifs dans un vaste bosquet de résineux, des platanes (400 et 402 cm de circonférence), un érable plane (294 cm de circonférence), un hêtre pourpre (356 cm de circonférence en 2011) et un hêtre pleureur de Borny (355 cm de circonférence en 2011). Ils confèrent à cette partie du site une véritable allure de parc tel qu'on en aménageait à la fin du 19e et au début du 20e siècle.

Un tilleul d'Amérique (314 cm de circonférence en 2011) monumental datant de l'ancienne propriété se trouve au sud est du site, et deux hêtres pourpres (394 et 403 cm de circonférence en 2011) se trouvent au nord est du site.

Par ailleurs, une étroite bande boisée isole le site des jardins et maisons situés à l'est et au nord du site et une belle rangée d'arbres relie la zone boisée aux jardins situés à l'est. Cette bande boisée s'étire tout le long de la chaussée de Boitsfort en formant un talus.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 206, 1° du Code bruxellois de l'Aménagement du Territoire :

Intérêt scientifique et esthétique :

L'intérêt que présente ce site est intimement lié à son histoire. Initialement vaste propriété aménagée sans doute entre le milieu et la fin du 19e siècle, il comportait une bâtisse principale insérée dans un parc dessiné et planté avec soin, comme on en trouvait beaucoup d'autres à cette époque à Bruxelles, mais qui ont pratiquement tous disparu aujourd'hui. La société Solvay s'y installa à partir de 1929, et le

domaine prit alors le nom de « *stade de jeux Solvay Sports* ». En 1961, le bâtiment est démoli pour faire place à un édifice moderniste conçu par André Belpalme, construit un peu plus à l'est. L'accès au site est modifié, un parking est aménagé. La scénographie mise en place autour de l'ancien château a été préservée, hormis côté parking où l'asphalte a remplacé pelouses et cheminements, mais certains arbres ont été maintenus et ont survécu à cet aménagement. Entre-temps, d'autres constructions voient le jour le long de la chaussée de la Hulpe, morcelant la partie sud de l'ancien parc.

L'intérêt le plus marquant de ce site est son patrimoine dendrologique exceptionnel qui a pu être maintenu quasi-intact dans sa scénographie pour certains massifs, tandis que d'autres arbres ont été préservés au cœur des aménagements sportifs. On citera comme exemple le massif de résineux à l'ouest du site, le long de l'avenue du Pérou. Il comporte les essences fréquentes à Bruxelles dans les parcs d'anciennes propriétés (cèdre de l'Atlas, séquoia géant, faux-cyprès, épicéas, ifs) mais faisant partie des plus gros exemplaires connus sur le territoire régional, donc parmi les plus anciens. Il comporte en outre des essences moins communes comme le calocèdre (*Calocedrus deccurens* 'Colomnaris'), ou encore le seul exemplaire de muscadier de Californie (*Torreya californica*) connu en région bruxelloise.

Parmi les exemplaires d'arbres préservés et situés au cœur des aménagements sportifs, citons un exceptionnel tilleul d'Amérique (*Tilia americana*), qui est le plus gros exemplaire bruxellois parmi les 6 que compte la région, et le 3ème plus gros spécimen connu en Belgique ; un hêtre pleureur de Borny, dont la région ne compte que 2 exemplaires ; d'anciens exemplaires de marronnier, platane, érable plane, hêtre pourpre.... Une telle diversité d'essences anciennes, parmi lesquelles des exemplaires rares voire uniques à Bruxelles, est inhabituelle, ce qui confère au site un grand intérêt scientifique.

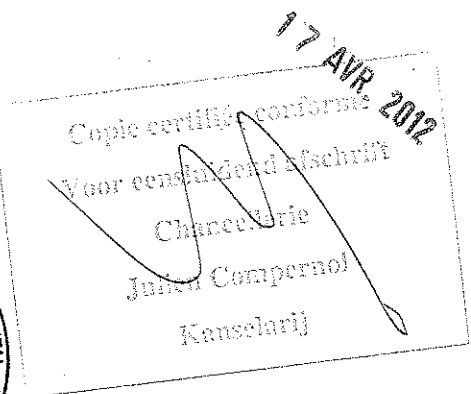
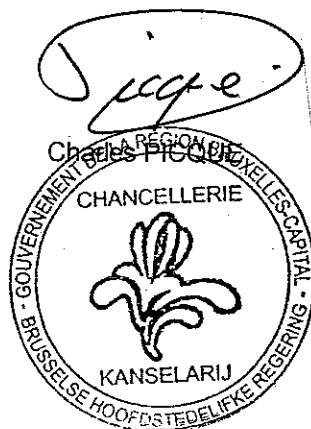
D'un point de vue paysager, les reliques de l'ancien domaine lui confèrent un intérêt esthétique certain. Le concept de parc paysager est toujours bien présent, avec ses pelouses et ses cheminements.

Par ailleurs, d'un point de vue écologique, l'étroite bande boisée située enserrant d'une part une pelouse au nord du site et s'étirant d'autre part tout le long de la chaussée de Boitsfort, joue un rôle fondamental de liaison entre la partie boisée et les jardins des quartiers résidentiels situés à l'est du site. Elle forme également avec la partie boisée de l'avenue du Pérou une connexion continue constituant des linéaires de migration intéressants pour assurer les continuités écologiques et paysagères.

Vu pour être annexé à l'arrêté du

29 MARS 2012

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du territoire, des Monuments et Sites, de la Propreté publique, de la Coopération au développement et de la Statistique régionale.

**BIJLAGE I VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOUDENDE
INSTELLING VAN DE PROCEDURE TOT INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST ALS LANDSCHAP
VAN BEPAALDE DELEN VAN HET PARK « SOLVAY SPORTS » GELEGEN PERULAAN 80 TE
BRUSSEL**

Kadastrale gegevens: Brussel 22e afdeling, sectie R, 10de blad, percelen nr. 523r2 (deel)

Beknopte omschrijving:

Het park 'Solvay sports', een private eigendom van ongeveer 2 ha gelegen aan de Perulaan, 80 te Brussel is een voormalig domein van het eind van de 19^e – begin 20^e eeuw aangekocht door de maatschappij Solvay in 1929 voor de ontspanning van haar personeel.

Nemend het overgrote deel in van het huizenblok begrepen tussen de Perulaan en de Bosvoordsesteenweg, de site is omgeven door een boomgroep: verschillende soorten met een aantal merkwaardige bomen, zelfs uitzonderlijke exemplaren langsheen de Perulaan. Op de gazons in het landschap bevinden zich merkwaardige bomen, soms afzonderlijk, soms in kleine groepen en soms als klein bos, als overblijfselen van het landschapspark waar deze geplant werden. Het kan schematisch onderverdeeld worden in 3 gedeelten: de ingang, de centrale dreef en de overblijfselen van het oud domein.

De actuele ingang tot het landschap bestaat uit een asfaltweg die leidt naar de omgeving van de club house en naar een parking. Verschillende merkwaardige bomen werden hier bewaard waaronder een zomerlinde (384 cm omtrek in 2011) en twee platanen (400 en 402 cm omtrek in 2011).

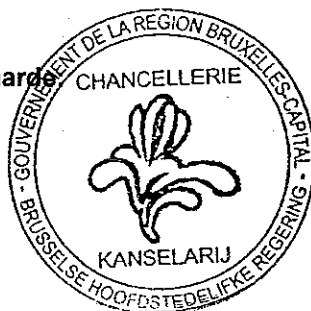
De centrale dreef verdeelt de eigendom in twee delen volgens een noordwest/zuidoostas. Deze omvat verschillende inrichtingen zoals trappen en stenen zuilen.

De overblijfselen van voormalig domein bevinden zich langsheen de Perulaan: men vindt er talrijke merkwaardige bomen in groep of afzonderlijk. Vermeldenswaardig zijn de Mammoetbomen (616, 551 en 303 cm omtrek in 2011), de Atlasceders (344 en 383 cm omtrek in 2011), een *Torreya californica* (184 cm omtrek in 2011), een wierookceder (229 cm omtrek in 2011), enkele *epicea*'s, dennen en taxussen in een ruim bos van harsbomen, platanen (400 en 402 cm omtrek), een Noorse esdoorn (294 cm omtrek), een rode beuk (356 cm omtrek in 2011), en een treurbeuk van Borny (355 cm omtrek in 2011). Zij bezorgen dit deel van het landschap een parkaspect zoals ze werden ingericht aan het eind van de 19^e en het begin van de 20^e eeuw. Een indrukwekkende Amerikaanse linde (314 cm omtrek in 2011) uit de voormalige eigendom, bevindt zich aan het zuid oost van het landschap, en twee rode beuken (394 en 403 cm omtrek in 2011) bevinden zich aan de noordoostkant van het landschap.

Ook scheidt een smalle beboste strook de site af van de tuinen en huizen aan de oost- en noordkant van de site en verbindt een mooie bomenrij de beboste zone met de tuinen gelegen aan de oostkant. De beboste strook strekt zich glooiend uit langs de hele Bosvoordsesteenweg.

Waarde van het goed volgens de maatstaven vastgesteld in artikel 206, 1° van het Brussels Wetboek van de Ruimtelijke Ordening :

Wetenschappelijke en esthetische waarde

Het belang van dit landschap is sterk verbonden met zijn geschiedenis: aanvankelijk was het een ruime eigendom die wellicht werd ingericht tussen het midden en het eind van de 19^e eeuw en omvatte toen een hoofdgebouw in een park met een verzorgd ontwerp en beplanting zoals er in die tijd vele waren in Brussel, maar die heden bijna allemaal verdwenen zijn. De maatschappij Solvay nam er haar intrek vanaf 1929 en het domein werd toen 'stade de jeux Solvay Sports' genoemd. In 1961, wordt het gebouw afgebroken om plaats te maken voor een modernistisch gebouw ontworpen door André Belpalme iets verder naar het Oosten. De toegang tot het landschap wordt gewijzigd en een parking wordt ingericht. De scenografie rond het oude kasteel wordt behouden, behalve naast de parking waar het gazon werd vervangen door asfalt en wegen, maar sommige bomen werden behouden en overleefden deze inrichting. Intussen worden er andere bouwwerken opgericht langsheen de Terhulpensesteenweg, waarbij het zuidelijk deel van het voormalig park verbrokkeld raakt.

Het grootste belang van dit landschap ligt in zijn uitzonderlijk dendrologisch erfgoed dat bijna ongewijzigd kon bewaard worden in zijn scenografie voor sommige boomgroepen terwijl andere bomen werden behouden te midden van de sportinrichtingen. Het pijnbomenbos ten westen van het landschap, langsheen de Perulaan is een voorbeeld hiervan. Het omvat veel voorkomende soorten in de parken van oude eigendommen in Brussel (Atlasceder, mammoetboom, Japanse cypressen, epicea's, taxussen) maar die behoren tot de grootste gekende exemplaren op het gewestelijk grondgebied, dus bij de oudste. Het omvat bovendien minder gekende soorten zoals de zuilcypres (*Calocedrus deccurens* 'Colomnaris'), of nog het enige exemplaar van een *Torreya californica* (*Torreya californica*) gekend in het Brussels gewest.

Onder de exemplaren van bomen die werden behouden en gelegen zijn middenin de sportinrichtingen, kan men melding maken van een uitzonderlijke Amerikaanse linde (*Tilia americana*) die het grootste Brussels exemplaar is van de 6 geteld in het gewest en het 3^e grootste in heel België; een treurbeuk van Borny die zich bevindt nabij een tennisterrein waarvan er maar 2 zijn in het gewest; oude exemplaren van kastanjabomen, platanen, Noorse esdoorns, rode beuken.... Een dergelijke diversiteit aan oude soorten, waaronder zeldzame en zelfs unieke exemplaren in Brussel, is ongewoon, zodat het landschap een groot wetenschappelijk belang heeft.

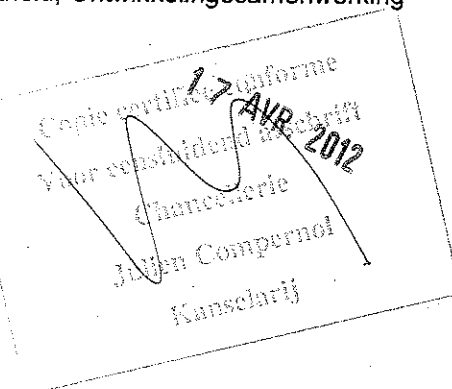
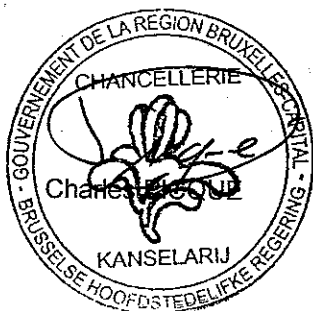
Uit landschappelijk oogpunt zorgen zowel de relieken van het oud domein voor een duidelijk esthetisch belang. De opvatting van een landschapspark is nog steeds aanwezig met zijn gazons en wegen in de omgeving van het gebouw.

Bovendien speelt de smalle strook tussen een grasperk aan de noordkant van het landschap en de hele Bosvoordsesteenweg aan de andere kant vanuit ecologisch oogpunt een belangrijke verbindingsrol tussen het beboste deel en de woonwijken aan de oostkant van het landschap. Ze vormt met het beboste deel van de Perulaan een continue aansluiting die een interessant rustpunt kan zijn voor vogels en zorgt als zodanig voor een ecologische en landschappelijke continuïteit.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van

29 MAART 2012

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, bevoegd voor Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Openbare Nethheid, Ontwikkelingssamenwerking en Gewestelijke Statistiek

ANNEXE II A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA PROCEDURE D'INSCRIPTION SUR LA LISTE DE SAUVEGARDE COMME SITE DE CERTAINES PARTIES DU PARC « SOLVAY SPORTS » SIS AVENUE DU PEROU 80 A BRUXELLES	BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOUDENDE INSTELLING VAN DE PROCEDURE TOT INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST ALS LANDSCHAP VAN BEPAALDE DELEN VAN HET PARK « SOLVAY SPORTS » GELEGEN PERULAAN 80 TE BRUSSEL
---	--

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HOUDENDE INSTELLING VAN DE PROCEDURE
TOT INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST ALS
LANDSCHAP VAN BEPAALDE DELEN VAN HET
PARK « SOLVAY SPORTS » GELEGEN
PERULAAN 80 TE BRUSSEL

DELIMITATION DU SITE

AFBAKENING VAN HET LANDSCHAP

Vu pour être annexé à l'arrêté du

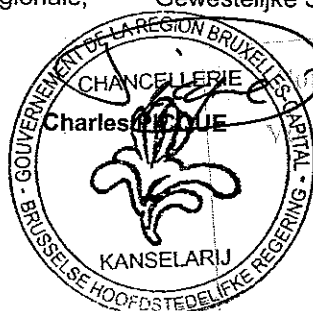
29 MAART 2012

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Propreté publique et de la Coopération au développement et de la Statistique régionale,

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van

29 MAART 2012

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Openbare Netheid en Ontwikkelingssamenwerking, en Gewestelijke Statistiek,

1. ~~certifiée conforme~~
 2. ~~reconsultend afschrift~~
 Chancellerie
 Julien Compagno
 Kanselarij

17 AVR. 2012